

INTRODUCERE

Pornind de la provocarea prezentă, când agresiunile asupra mediului înconjurător au început să-și arate „rezultatele”, ca și în cazul *preterintenției* din dreptul penal, oamenii au știut din totdeauna că poluarea, sub toate formele în care este practică, mai devreme sau mai târziu va conduce la schimbări ireversibile de climă, care vor afecta, în opinia noastră, traiul și chiar viața pe această planetă, au continuat să „bombardeze” mediul cu variate forme de otrăvire, iar rezultatul, care este pe cale de a se produce, mult mai devreme decât prognoza specialiștii, va fi mult mai grav și cu siguranță va afecta pe toată lumea, generația actuală și mai cu seamă generațiile viitoare.

Prezenta lucrare se vrea a fi un semnal de alarmă care să declanșeze un „*restart social*” în domeniul problematicilor de mediu, care să re poziționeze pe primul loc identificarea unor soluții de combatere a poluărilor de toate felurile. Pentru edificarea unei societăți care să conștientizeze pericolul iminent pe care îl generează defrișările necontrolate, exploatarea și utilizarea nesăbuită a resurselor petroliere și de cărbuni, intoxicarea atmosferei cu gaze toxice cu efect de seră, este necesar ca factorii decidenți și nu în ultimul rând societatea civilă, să identifice de urgență soluții și să procedeze de îndată la punerea lor în aplicare, de așa manieră încât regulile care vor fi stabilite să constituie premisa edificării unei societăți durabile, armonioase și prietenoase cu mediul înconjurător.

Criza mediului, cunoscută sub denumirea de „*criză ecologică*”, este cea mai mare problemă a lumii contemporane, întrucât aceasta afectează pe fiecare dintre noi. Congruența dintre avansul economic și vulnerabilitățile economice stă la baza identificării strategiilor de acțiune în vederea protejării mediului. Omenirea este îngrozită de faptul că economia se află în conflict cu sisteme naturale ale pământului și asistă cu înspăimântare la colapsul unor zone de pescuit, retragerea pădurilor, erodarea solurilor, degradarea pășunilor, extinderea deșeurilor, creșterea nivelului bioxidului de carbon, scăderea cotelor apelor terestre, creșterea temperaturilor, manifestarea pustiiitoare a unor furtuni, topirea ghețarilor, creșterea nivelului mării, moartea recifelor de corali și dispariția unor specii. În fața unei asemenea evoluții a societății umane, opinia publică își manifestă îngrijorarea. Ea sesizează degradarea și regresul componentelor de mediu, dându-le importanța cuvenită și obligă actorii politici și cei socio-economici să participe efectiv la

conservarea și dezvoltarea durabilă a tot ceea ce ne înconjoară. Se concentrează eforturile pentru stabilirea unui cadru de formulare a politicii economice pe baza principiilor ecologiei.

În fața acestei provocări, experiența de până acum demonstrează că pentru a proteja mediul, cel mai economic este să previi poluarea, să adopți o poziție preventivă încă din faza de proiectare.

În fapt, protecția mediului la nivel național se realizează prin așezământul politico-juridic fundamental, Constituția României, legi, ordonanțe de urgență ale Guvernului și prin acte normative de nivel inferior elaborate de ministerele de resort. La acest nivel se stabilesc orientările de bază și direcțiile principale de acțiune, obiectivele de mediu în concordanță cu finalitățile dezvoltării durabile.

Legislația pe probleme de mediu în România este deosebit de complexă, într-o continuă dinamică, încercând a se apropia, într-o perioadă de timp, previzibilă, de exigențele și criteriile Uniunii Europene. În acest cadru de intenție și realizare, armonizarea dreptului național cu normele și standardele Uniunii Europene presupune ca dreptul românesc al mediului să fie supus unor transformări fundamentale care să conducă la adoptarea, recunoașterea și aplicarea unor concepte și instituții juridice noi, acceptarea și promovarea unor proceduri specifice și asimilarea unor strategii de soluționare a problemelor ecologice¹.

În plan local, regional, național sau global, între economie și ecologie are loc o simbioză ce se poate traduce într-o legătură cauză-efect sau mai precis într-o legătură prezent-viitor. Potrivit lui *Carmen Nicolescu*, „în general, ecologia investighează nivelurile de organizare a materiei vii: populația, biocenoza, ecosistemul și ecosfera. Astfel, ecologia devine știință prin includerea a trei componente: cunoașterea legilor care guvernează organizarea, funcționarea și evoluția sistemelor biologice supra individuale, alcătuirea unor modele matematice care să permită aprecierea cantitativă a modificărilor induse de legile specifice și stabilirea limitelor de intervenție a omului în acest sistem, astfel încât să nu producă perturbații ireversibile”².

Problema calității și protecției mediului înconjurător a intrat în atenția Națiunilor Unite, în anul 1972, cu ocazia organizării primei Conferințe Mondiale. Rodul conferinței a fost adoptarea unei declarații comune ce conținea o multitudine de recomandări în sarcina statelor membre O.N.U.³. La scurt timp,

¹ Dușu, M., *Dreptul comunitar al mediului*, Editura Economică, București, 1997, p. 29;

² Nicolescu, C., *Ecologie și protecția mediului*, Editura Macarie, Târgoviște, 1996, p. 3;

³ Organizația Națiunilor Unite - este cea mai importantă organizație internațională din lume. Fondată în 1945, după al doilea Război Mondial, are astăzi 193 de state membre. Întemeierea ei a

O.N.U. s-a dedicat problemelor asupra mediului adoptând un program pe probleme de mediu și o serie de proiecte ce aveau ca țintă atenționarea statelor membre asupra nivelului de poluare a oceanelor și ritmul accentuat de degradare a solului și de defrișare a pădurilor.

De fapt, preocuparea fundamentală a protecției mediului are în centru protejarea omului. Pe acest considerent, efortul instituțional este unul considerabil, iar în lipsa unei bune cunoașteri a fenomenului și a formelor sale de manifestare, precum și în lipsa unei coordonări și organizări adecvate a activităților pe care le presupune, prevenirea și combaterea criminalității contra mediului înconjurător nu se poate realiza.

DEFINIREA UNIVERSULUI CERCETĂRII

Contribuția științifică la elaborarea unor concluzii privind riscurile, amenințările și pericolele în domeniul protecției mediului, cu impact asupra siguranței naționale.

IPOTEZE DE LUCRU:

Elaborarea acestei lucrări a pornit de la o serie de ipoteze de lucru:

Ipoteza nr. 1: Identificarea principalelor cauze care favorizează poluarea și în general agresiunea mediului trebuie să genereze dezvoltarea măsurilor de prevenire și combatere a criminalității în acest domeniu.

Ipoteza nr. 2: Legislația actuală poate și trebuie să se constituie ca un instrument util și necesar, subliniind nevoia stringentă de a oferi tuturor problemelor o nouă perspectivă asupra soluționării, României revenindu-i sarcina de a identifica, în mod constant, metodele și căile de dezvoltare a propriei strategii de prevenire și combatere a criminalității în domeniul protecției mediului.

Ipoteza nr. 3: Succesul în activitatea de prevenire și combatere a criminalității în domeniul mediului reclamă identificarea și corelarea legislației europene și mondiale cu cea națională, subliniind faptul că elaborarea și aplicarea strategiilor în domeniul protecției mediului nu reprezintă un scop în sine, ci

constat din semnarea, de către membrii ei fondatori, a Cărții Organizației Națiunilor Unite. Potrivit acestui document, ONU are misiunea de a asigura „pacea mondială”, „respectarea drepturilor omului”, „cooperarea internațională” și „respectarea dreptului internațional”. Sediul central al organizației este la New York, a se vedea în acest sens https://ro.wikipedia.org/wiki/Organiza%C8%9Bia_Na%C8%9Biunilor_Unite, sursă online accesată la data de 03 noiembrie 2018, ora 19:30;

trebuie să constituie un mijloc eficient de limitare a riscurilor și vulnerabilităților la adresa mediului înconjurător.

Ipoteza nr. 4: Cunoașterea principalelor forme de manifestare a criminalității în domeniul protecției mediului poate genera o gestiune coerentă a activităților de prevenire și combatere.

ACTUALITATEA ȘI IMPORTANȚA LUCRĂRII

Actualitatea și importanța acestei rezidă din însăși problematica abordată. Cercetarea problemelor din domeniul criminalității la adresa protecției mediului se va constitui nu într-o simplă abordare teoretică, ci într-o rețetă ce va desluși sistematic complexitatea acestei provocări. Având în vedere situația existentă în prezent, atât cea de la nivel național, european și global, importanța lucrării rezidă din faptul că sunt identificate principalele forme de agresiune a mediului înconjurător și sunt propuse soluții legislative și practice de stopare a acestui fenomen, care sub o formă sau alta ne afectează pe toți.

Având în vedere contextul actual, în care Președintele S.U.A. *Donald Trump* retrage Statele Unite din Acordul de la Paris privind lupta împotriva schimbărilor climatice, acuzând următoarele: „*Acest acord este mai puțin despre climat și mai mult despre câștigurile financiare ale celorlalte țări, în detrimentul Statelor Unite*”⁴, iar Uniunea Europeană nu intenționează să sancționeze SUA pentru retragere, afirmând doar „*Nu analizăm această posibilitate. Intenționăm să arătăm că implementarea obiectivelor noastre este pozitivă pentru economie, pentru dezvoltarea unor tehnologii sofisticate și pentru bunăstarea cetățenilor*”⁵, iar starea actuală a mediului în România prezentată în Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020⁶ ar avea o evoluție „precară” în situația neimplementării Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, considerăm întemeiată afirmația conform căreia tema lucrării este de o importanță deosebită și actuală.

⁴ <http://www.ziare.com/acordul-de-la-paris/donald-trump/e-oficial-trump-retrage-statele-unite-din-acordul-de-la-paris-1467978>, sursă online accesată la data de 17 februarie 2019, ora 16:30

⁵ <http://www.ziare.com/acordul-de-la-paris/donald-trump/ue-nu-va-sanctiona-sua-dupa-retragerea-din-acordul-de-la-paris-asteapta-instalarea-unui-nou-presedinte-in-2020-1468077>, sursă online accesată la data de 17 februarie 2019, ora 16.50.

⁶ http://www.fonduri-ue.ro/images/files/studii-analize/57034/Raport_mediu_POIM_v31.pdf, pag. 35-123, sursă online accesată la data de 17 februarie 2019, ora 17:00.